

Zpráva o činnosti Institutu evropské integrace při NEWTON College, a. s. v roce 2008

Hlavní výzkumná činnost Institutu evropské integrace se v roce 2008 podobně jako v roce 2007 soustředila na řešení projektu Národního programu výzkumu II č. 2D06028 **„Hodnocení postavení České republiky a její schopnosti rozpoznávat a prosazovat vlastní zájmy v evropské a světové ekonomice“**. Nositelem projektu je NEWTON College, a. s. a v jeho rámci Institut evropské integrace jako vědeckopedagogické pracoviště, jehož posláním je zkoumat problematiku integračních a globalizačních procesů v jejich vazbě na postavení ČR v mezinárodních ekonomických vztazích.

Pracovníci Institutu (řešitelský tým projektu NPV II č. 2D06028):

Ing. Ivana Dostálová
doc. Ing. Eva Klvačová, CSc. (vedoucí Institutu)
PhDr. Jiří Malý, Ph.D.
Ing. Karel Mráček, CSc.
Radka Šloufová (sekretářka)
Mgr. David Vondrák
Mgr. Ing. Petr Wawrosz
Ing. Karel Zeman, CSc.

Rok 2008 byl třetím rokem řešení projektu. Současně byl prvním rokem naplňování dílčího cíle V002 **„Zjistit, zda jsou české zájmy v EU dobře ošetřeny existencí unijního institucionálního rámce, identifikovat případné změny postavení ČR v mezinárodních ekonomických vztazích v procesu prohlubování evropské integrace“**. Naplňování dílčího cíle bude pokračovat i v roce 2009.

Naplňování dílčího cíle v roce 2008 probíhalo prostřednictvím těchto aktivit:

1. **Organizace konference „Evropské fórum podnikání“ na téma „Zájmy České republiky a přijetí společné evropské měny“**. Konference se konala 17. září 2008 v prostorách Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a zúčastnilo se jí přibližně 100 osob. Konference pokračovala v tradici konferencí pořádaných soukromou vysokou školou NEWTON College, a. s., která je nositelkou projektu. Vystupující hodnotili připravenost České republiky na vstup do eurozóny z ekonomického, politického i technického hlediska (stav plnění nominálních konvergenčních kritérií, reálnou konvergenci a sladěnost české ekonomiky a jejího hospodářského cyklu s ekonomikami eurozóny). Současně hledali odpověď na otázku, kterým zájmovým skupinám v ČR prospěje a které poškodí přijetí společné evropské měny a jaký bude pravděpodobný vliv přijetí eura na makroekonomické výsledky české ekonomiky. Řešitelka projektu doc. Ing. Eva Klvačová, CSc. byla odbornou garantkou konference a konferenci moderovala. Člen řešitelského týmu projektu PhDr. Jiří Malý, Ph.D. vystoupil na konferenci s příspěvkem na téma „Rizika pozdního přijetí společné měny“. Další dva členové řešitelského týmu, Mgr. David Vondrák a Radka Šloufová, se na přípravě a realizaci konference podíleli organizačně. Konference nabídla účastníkům široké spektrum názorů na připravenost české ekonomiky na přijetí eura, na jeho optimální načasování a zejména na bilanci nákladů a přínosů vstupu ČR do eurozóny z hlediska různých zájmových skupin i ČR jako celku. Podrobně o obsahu konference informuje sborník (Přepis příspěvků z IV.

- konference „Evropské fórum podnikání“), nejvýznamnější příspěvky byly publikovány v časopise Scientia et Societas.
2. **Zpracování a publikace monografie „České národní zájmy v procesu evropské integrace“.** Monografie shrnuje výsledky výzkumu v rámci projektu v letech 2006-2008. Autorsky se na ní podílelo pět členů řešitelského týmu: E. Klvačová, J. Malý, I. Dostálová, K. Mráček a P. Wawrosz. Monografii vydalo nakladatelství Professional Publishing ve spolupráci s Institutem evropské integrace při NEWTON College, a. s.
 3. **Analýza důsledků zavedení eura v České republice.** Nositelem výzkumné aktivity byl člen řešitelského týmu J. Malý. V jejím rámci se věnoval otázce optimálního načasování přijetí společné evropské měny v podmínkách České republiky. V analýze vyhodnotil zkušenosti zemí, které jsou členy eurozóny nebo se na členství v ní připravovaly (Slovensko). Analýza obsahuje hodnocení vlivu zavedení eura na různé zájmové skupiny a postavení ČR v evropské a světové ekonomice. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise Scientia et Societas a v monografii „České národní zájmy v procesu evropské integrace“ a předneseny na konferenci „Evropské fórum podnikání IV: Zájmy České republiky a přijetí společné evropské měny“.
 4. **Česká proexportní politika v kontextu národních zájmů ČR.** Nositelem výzkumné aktivity byl člen řešitelského týmu J. Malý. Analýza vycházela z postulátů teorie mezinárodního obchodu a hodnotila jeho konkrétní vývoj, analýza proexportní politiky byla provedena v kontextu národních zájmů ČR a jejího členství v EU. Hodnotila zejména míru souladu národních zájmů ČR se zájmy EU v rámci společné evropské politiky a možnosti eventuální harmonizace proexportní politiky v rámci EU. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise Scientia et Societas.
 5. **Role proexportní politiky v celkové hospodářské politice ČR a její vliv na mezinárodní ekonomické postavení ČR.** Nositelkou výzkumné aktivity byla řešitelka projektu E. Klvačová. V jejím rámci se zabývala teoretickými aspekty proexportní politiky, konfliktem mezi ní a volným obchodem, analýzou důvodů pro i proti existenci proexportní politiky, důsledky přítomnosti či naopak absence proexportní politiky pro mezinárodní ekonomické postavení země. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise Scientia et Societas a v monografii „České národní zájmy v procesu evropské integrace“.
 6. **Možnosti a omezení použití různých nástrojů proexportní politiky ČR.** Nositelem výzkumné aktivity byl člen řešitelského týmu K. Mráček. Jeho analýza byla založena na konfrontaci požadavků podnikatelské sféry s možnostmi národního státu obecně a specificky. V rámci výzkumné aktivity byl proveden rozbor jednotlivých nástrojů proexportní politiky a možnosti jejich použití a účinků v České republice. Zvláštní pozornost byla věnována segmentu malých a středních podniků a podpoře high-tech exportu. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise Scientia et Societas.
 7. **Reflexe realizace sociální Evropy v zájmech České republiky.** Nositelem výzkumné aktivity byl člen řešitelského týmu K. Zeman. Metodou srovnávací analýzy zkoumal dva vybrané problémy implementace evropského sociálního modelu v 18 členských zemích EU. Těmito dvěma aspekty bylo stárnutí obyvatelstva a jeho vliv na udržitelný vývoj ekonomické úrovně a vytváření lidského kapitálu jako stěžejního prvku konkurenceschopnosti ekonomiky. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise Scientia et Societas.
 8. **Problematika národních zájmů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací.** Nositelem výzkumné aktivity byl člen řešitelského týmu K. Mráček. Provedl analýzu institucionálních aspektů a nástrojů politik podpory výzkumu, vývoje a inovací. Provedl rovněž SWOT analýzu v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, definoval pro tuto oblast její silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Věnoval pozornost otázce hodnocení

výsledků výzkumu a vývoje v ČR a zhodnotil pozici výzkumu a vývoje ve spektru zájmů veřejnosti ČR ve srovnání s jinými členskými zeměmi EU. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise Scientia et Societas a v monografii „České národní zájmy v procesu evropské integrace“.

9. **Analýza dopravní strategie ČR z pohledu národních zájmů a konfliktu zájmů zájmových skupin.** Nositelkou výzkumné aktivity byla členka řešitelského týmu I. Dostálová. Koncentrovala svou pozornost na způsobilost české dopravní strategie zajistit plnění základních cílů evropské dopravní politiky (zajištění mobility pracovních sil, zajištění přiměřené energetické náročnosti dopravy a zajištění co nejnižší ekologické zátěže) v podmínkách ČR. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise Scientia et Societas.
10. **Analýza politiky hospodářské a sociální soudržnosti ve vybraných členských zemích EU.** Nositelem výzkumné aktivity byl člen řešitelského týmu D. Vondrák. V rámci výzkumné aktivity byly zkoumány účinky politiky hospodářské a sociální soudržnosti na vybrané členské země Evropské unie. Byly analyzovány zejména dopady uplatňování politiky hospodářské a sociální soudržnosti na tempo ekonomického růstu, úroveň HDP na obyvatele, zaměstnanost a nezaměstnanost, vývoj cenové hladiny, infrastrukturní investice, výdaje na výzkum a vývoj a na oblast veřejných výdajů. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise Scientia et Societas.
11. **Rozbor právních norem aktuálně přijímaných na úrovni EU.** Nositelem výzkumné aktivity byl člen řešitelského týmu P. Wawrosz. Analyzoval zejména soulad principů, hodnot, korekcí v systému hlasování, změn v oblasti vnějších činností a justice a vnitra, které zavádí Lisabonská smlouva, s národními zájmy ČR. Zhodnotil vliv eventuálního dokončení ratifikace Lisabonské smlouvy na postavení ČR v rámci Evropské unie i globalizované ekonomiky. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise Scientia et Societas a v monografii „České národní zájmy v procesu evropské integrace“.
12. **Analýza energetické strategie EU z pohledu národních zájmů ČR a dalších členských zemí EU.** Nositelkou výzkumné aktivity byla členka řešitelského týmu I. Dostálová. Analyzovala z pohledu českých národních zájmů jednotlivé cíle a opatření evropské energetické strategie usilující o snížení příliš vysoké dovozní závislosti většiny zemí EU na dodávkách energetických surovin z politicky málo stabilních oblastí a o vytvoření nového energetického mixu umožňujícího lépe řešit příčiny a důsledky změny klimatu. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise Scientia et Societas a v monografii „České národní zájmy v procesu evropské integrace“.
13. **Proces dohánění ekonomické úrovně vyspělých zemí jako základní zájem České republiky.** Nositelem výzkumné aktivity byl K. Zeman. Předmětem výzkumné aktivity byla analýza problémů a souvislostí konvergence české ekonomiky k nejvyspělejším zemím Evropské unie v podmínkách současných nejistot vývoje světové ekonomiky a implementace Národního programu reforem a vliv procesu konvergence na rozvoj lidských zdrojů, trh práce a sociální konsensus. Výsledkem výzkumné aktivity byl příspěvek přednesený na mezinárodní konferenci „The Future of Europe in a World of Uncertainties“.
14. **Dlouhodobý vliv ekonomické transformace ČR na rovnováhu veřejných rozpočtů.** Nositeli výzkumné aktivity byli J. Dupal a P. Cupák. Soustředili se na vybraný fiskální aspekt české ekonomické transformace, jímž byla role České konsolidační agentury a Fondu národního majetku. Předložili důkazy o relevantním vlivu působení obou institucí na stav veřejných financí ČR v letech 1996-2006. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise Scientia et Societas.

15. **Faktory konkurenceschopnosti české ekonomiky a jejich různá míra souladu s národními zájmy ČR.** Nositelkou výzkumné aktivity byla řešitelka projektu E. Klvačová. Řešitelka provedla analýzu obsahu multikriteriálních hodnocení konkurenceschopnosti národních ekonomik, věnovala se vypovídací schopnosti parciálních i globálních indikátorů, při čemž se zvláště zaměřila na indikátory „měkké“, založené na výpovědích respondentů. Zpochybnila smysluplnost měření konkurenceschopnosti národních států. Výsledky výzkumné aktivity byly publikovány v časopise *Scientia et Societas* a uplatněny formou referátů na jedné mezinárodní konferenci a jedné domácí konferenci s mezinárodní účastí.

I v roce 2008 se řešitelský tým zaměřil na dosahování měřitelných a dokazatelných výsledků. Výsledkem tohoto zaměření je vznik samostatné **monografie na téma českých národních zájmů v procesu evropské integrace**, uspořádání odborné **konference** na téma **přijetí společné evropské měny** a publikace **sborníku z této konference**, publikace **18 článků** v recenzovaném společenskovedním **časopise Scientia et Societas** a aktivní účast dvou členů řešitelského týmu (E. Klvačové a K. Zemana) na mezinárodních konferencích ve Slovinsku a v Rumunsku.

Koordinace výzkumných činností uskutečňovaných v rámci projektu probíhala v roce 2008 podobně jako v obou předchozích letech jeho řešení. Byla založena na pravidelných kontrolních dnech, které se uskutečňovaly 1x měsíčně. Na těchto kontrolních dnech se ujasňovalo zaměření plánovaných aktivit a jejich předané výsledky, hodnotil se stav plnění prací a dosažené výsledky. Stejný způsob koordinace prací na projektu se předpokládá i pro rok 2009.

Základní informace o Institutu evropské integrace, o projektu NPV II, jeho řešitelském týmu a dosažených výsledcích jsou uváděny a průběžně aktualizovány na webových stránkách **<http://www.inevi.eu>**.